

L'entrevista

Guanyador de dos premis Pulitzer, Colson Whitehead (Nova York, 1969) presenta 'El ritme de Harlem' (Periscopi/Random House), una hàbil combinació de 'thriller', comèdia i drama per explicar el dia a dia de Ray Carney, un pare de família i delinqüent. Rere el to lleuger de la novel·la hi bateguen la lluita pel poder a Nova York, les opcions d'ascens social de la població afroamericana i la violència policial als anys 60.

Colson Whitehead

Escriptor. Publica 'El ritme de Harlem'

“La violència policial contra els negres és tan freqüent com la sortida del sol”

Jordi Nopca

Amb cada llibre s'ha aproximat a gèneres diferents. *La intuicionista* era una distopia retrofuturista. *Primera zona* (2011) donava la seva versió de les històries de zombis. *El ferrocarril subterrani* tenia la força del millor realisme màgic. ¿Què ha volgut fer, a *El ritme de Harlem*?

M'encanten les pel·lícules d'atracaments des de fa anys. Suposo que la novel·la les homenatja.

Es nota: l'escena del primer robatori, a l'Hotel Theresa, és plena de detalls sucosos. Està escrita amb una gran vivesa.

Els meus lladres són com una versió desesperada i primària del que veiem en una pel·lícula com *Ocean's eleven*. Mentre escrivia també tenia al cap clàssics com *Atracament perfecte*, *La jungla d'asfalt* i *Rififi* i algunes pel·lícules dels anys 70 com *Tarda negra* i *Pelham 1, 2, 3*. Fins que vaig començar la novel·la no em vaig interessar per l'Hotel Theresa.

Pel que he llegit, era un edifici emblemàtic a Harlem. Va ser un dels primers hotels que van deixar de segregar negres i blancs.

Era un hotel luxós que comparaven sovint amb el Waldorf Astoria. Si eres una *celebrity* negra i passaves per Nova York, anaves a l'Hotel Theresa. A principis dels 60 s'hi va allotjar Fidel Castro, i Kennedy hi va fer un míting polític a fora. El bar cocteleria del primer pis era molt popular.

A *El ritme de Harlem*, el Ray Carney porta una doble vida: treballa i té una família, però alhora és un criminal en potència.

Aquesta doble vida és un dels punts que m'interessava explorar. Al llarg del llibre, el Ray ha de decidir si vol tirar cap a una banda o cap a l'altra. Mai deixa de ser un pare atent.

El pare del Ray és diferent. Diguem que ell i el seu cosí Freddie han instigat el seu costat fosc. Sí, el Freddie perquè és un delinqüent molt persuasiu. El pare del Ray... Aquests dies m'han preguntat si, a través d'ell, volia mostrar "l'absència del pare afroamericà". No té res a veure amb això.

“Si llegeixes tres novel·les d'un autor negre cada cinc anys, és normal que pensis que són la veu de tota una comunitat”

Els meus personatges no volen ser arquetips.

Suposo que no és la primera vegada que es troba amb lectors que li diuen això.

Si llegeixes tres novel·les d'un autor negre cada cinc anys, és normal pensar que aquell llibre és la veu de tota una comunitat. Pensar això és un error. A Europa passa sovint. Fa poc em va cridar l'atenció un titular a Twitter sobre el llibre que deia: “*El ritme de Harlem* és una novel·la sobre el racisme contra la població negra”. Si fas una sola menció sobre la qüestió racial, el tema del llibre és aquest. No hi estic d'acord.

La seva novel·la dona una imatge de Harlem força diferent de l'arquetípic.

Ha quedat la imatge depauperada dels anys 80, però Harlem ha canviat molt. A la dècada dels 20 era un barri ple de jueus i italians. Més tard van arribar els negres del sud i els antillans.

Si ambientés la novel·la en l'última dècada hauria de parlar de gentrificació.

Sí. Continua sent un lloc on els lloguers són tan alts com en altres llocs de Manhattan.

Però els preus de Manhattan són inassumibles. Totalment. A Nova York, els lloguers són obscens.

El personatge del Ray Carney li ha agradat tant que protagonitzarà dues novel·les més.

Serà una trilogia sobre els perills de la corrupció. *El ritme de Harlem* parla dels criminals de carrer. El segon llibre està dedicat als banquers i poderosos negres. El tercer s'ocuparà dels multimilionaris que trobem a Wall Street. Hi ha una diferència d'escala entre robar joies per valor de 100.000 dòlars en un hotel, com passa a *El ritme de Harlem*, i estafar milions a la borsa, però forma part de la mateixa corrupció.

En aquesta novel·la d'ara tenim alguna pista de la disputa pel poder a Nova York a través de les accions del Club Dumas.

Podria passar a qualsevol lloc, la corrupció no és exclusiva de Nova York. Forma part de la naturalesa humana, igual que els abusos.

El ritme de Harlem acaba el 1964, un any en què part de la població negra es va amotinar després que la policia assassinés un jove de 15 anys, James Powell.

Abans de començar a escriure dubtava entre ambientar el llibre als anys 40 o als 60. Com que de la dècada dels 40 se n'havia ocupat de meravella Ralph Ellison vaig pensar que abordaria uns anys clau en la història de Nova York com són el període 1959-1964. Els aldarulls de Harlem de 1964 són només el teló de fons dels últims capítols de la novel·la.

El llibre es va publicar el 2021 als Estats Units, només un any després que un altre jove negre morís a mans de la policia, George Floyd. Segur que a la premsa nord-americana es va comentar el paral·lelisme entre passat i present. La violència policial contra els negres és tan freqüent com la sortida del sol. Això és una realitat. Només cal que vagis a les hemeroteques per constatar que cada any es donen desenes de casos. Passava als anys 60, als 70, als 80... i també ara mateix. La meua novel·la no és oportunista, en aquest sentit, perquè aquests assassinats són fets que, per desgràcia, es repeteixen massa sovint. ▯